

Samen op weg naar een bestuurlijk arrangement

Gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi

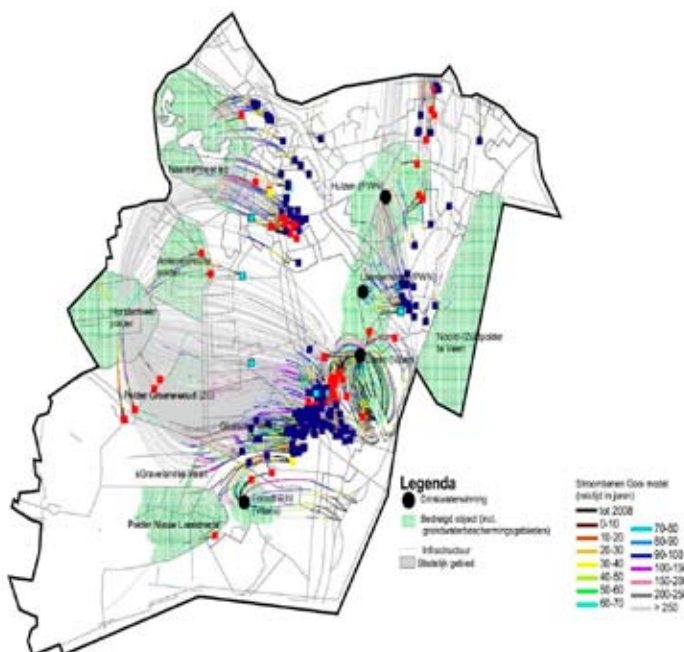
Op 8 juli werd voor het eerst in Nederland een convenant gebiedsgericht grondwaterbeheer ondertekend. Hiermee leggen de tien partijen hun afspraken vast over het grondwaterbeheer in het Gooi. De overheidspartijen dragen financieel bij, de waterleidingmaatschappijen en waterschap in natura. Provincie Noord-Holland is initiatiefnemer en trekker van dit grondwaterinitiatief. Bodemzorg ondersteunt de provincie met advies en communicatie.

Eerste
convenant gebiedsgericht grondwaterbeheer

De Gooise situatie

In het Gooi is door historische bedrijfsactiviteiten vanaf omstreeks 1900 de bodem verontreinigd met allerlei stoffen. Gasfabrieken en voormalige wasserijen vormen een deel van de boosdoeners. De ondergrond bevat geen slecht doorlatende lagen en de historische activiteiten waren gelegen op de hogere delen van het Gooi. Daarom hebben de verontreinigingen zich via het grondwater verticaal kunnen verspreiden tot diepten van wel 200 m. De ondiepe kernen van de verontreinigingen zijn deels nog te herleiden tot bovengrondse eigenaren en/of probleemhebbers. In de ondergrond overlappen de verontreinigingen elkaar en zijn zij niet meer te herleiden. Voor deze ondergrond is er juridisch geen aanspreekpunt meer om de verontreinigingen aan te pakken. Hiermee zijn de verontreinigingen een maatschappelijk probleem geworden, dat initiatief vraagt van de overheid.

Het Gooi: overzicht verontreinigingsgevallen, stroombanen en bedreigde objecten (bron: gebiedsbeheerplan)

Bedreiging van drinkwaterwinningen en natuurgebieden

Een deel van de verontreinigingen die op de oostelijk gelegen hogere zandgronden liggen, stroomt zeer langzaam in westelijke richting af naar de beschermde Natura 2000 gebieden. Dit gaat via zeer diepe stroombanen. Een ander deel stroomt richting de drinkwaterwinningen van Vitens en PWN. Deze liggen dichterbij. De winningen worden bedreigd door de verontreinigingen. De Natura 2000 gebieden liggen verder en worden nog lang niet bereikt. Iemand zal er zorg voor moeten dragen dat de risico's van ongewenste verspreiding worden voorkomen. Aangezien geen enkele partij juridisch aanspreekbaar is, hebben overheidspartijen de handen ineengeslagen om de verontreinigingen in het Gooi in zijn geheel en kosteneffectief te gaan beheren, rekening houdend met de schaalgrootte en de eigenschappen van het geohydrologische systeem.

Convenant gebiedsgericht grondwaterbeheer

De gemeenten Hilversum, Bussum, Huizen, Naarden, Laren, Wijdemeren en Blaricum, provincie Noord-Holland, de waterleidingmaatschappijen Vitens en PWN en het waterschap Amstel Gooi en Vecht/Waternet maken in het convenant afspraken over de organisatie van het beheer en de hiervoor benodigde financiële middelen. Voor het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) vormt dit eerste convenant gebiedsgericht grondwaterbeheer een pilot in Nederland, waaraan zij een financiële bijdrage wil verbinden. IenM wil hiermee aantonen dat gebiedsgericht grondwaterbeheer een efficiënt instrument is om grootschalige diepere grondwaterverontreinigingen aan te pakken.

Het toekomstige beheer

In het convenant is de organisatie van het beheer op hoofdlijnen geschetst. Als handvat voor het beheer geldt een dynamisch gebiedsbeheerplan. Hierin zijn

kaders uitgewerkt voor monitoring van verspreiding en voor benodigde monitoring conform de Kader Richtlijn Water en zijn de gevallen genoemd die vallen onder het beheer. Het gebiedsbeheerplan is een dynamisch plan. Dit betekent dat aanpassing mogelijk is. De convenantpartners zijn samen verantwoordelijk voor een goed beheer. De ambtelijke vertegenwoordigers van de convenantpartners zullen voorstellen doen aan de stuurgroep, die bestaat uit bestuurders van de convenantpartners. De feitelijke uitvoering van de monitoring, het schrijven van de plannen en het nemen van de maatregelen komen te liggen bij een uitvoeringsorganisatie.

Bodemzorg

Bodemzorg is sinds 2007 betrokken bij het tot stand komen van het convenant, zowel voor wat betreft inhoudelijke en procesmatige adviezen, het leveren van ondersteunende diensten aan provincie Noord-Holland, als aan het ambtelijk overleg. Zo hebben wij een eerste aanzet gegeven tot een inschatting van de totale beheerkosten, uitgaande van een vijftigjarige tijdshorizon. Bestuurlijk was vijftig jaar lastig af te spreken, waardoor in het convenant uiteindelijk gekozen is voor een periode van tien jaar met de mogelijkheid tot verlenging. Hiernaast hebben wij een bijdrage geleverd aan de aanbesteding en het tot stand komen van het gebiedsbeheerplan. Ook geven wij geohydrologisch advies en begeleiden we Royal Haskoning bij het uitvoeren van berekeningen aan het door hen opgestelde grondwatermodel.

In het beheer, dat medio 2011 van start gaat, krijgt Bodemzorg een adviserende rol in de uitvoeringsorganisatie. Tevens zullen wij mogelijk het grondwatermodel mede gaan beheren en de convenantpartners adviseren over het gebiedsgerichte grondwaterbeheer. Mogelijk gaan wij een rol vervullen in de uitvoering van de monitoringswerkzaamheden, onder het raamcontract zoals provincie Noord-Holland in 2009 is overeengekomen. De ondertekening van het convenant had terecht een feestelijk tintje!

Voor vragen en info: Peter Assenberg, adviseur gebiedsgericht grondwaterbeheer, e-mail p.assenberg@afvalzorg.nl, telefoon: 088-801 06 29.

